

vergadering **C245**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 26 april 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over acties om Britse toeristen weer naar Vlaanderen te halen – 2094 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toerisme in de Westhoek – 2611 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toepassen van de principes van de circulaire economie in de toeristische sector – 2200 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van plastic wegwerpproducten in de toeristische sector – 2605 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de relanceoproep voor bierbeleving – 2586 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de logiesbevraging door Toerisme Vlaanderen – 2592 (2021-2022)	17
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de relance van het zakentoerisme – 2638 (2021-2022)	20

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over acties om Britse toeristen weer naar Vlaanderen te halen – 2094 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toerisme in de Westhoek – 2611 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het thema werd al verschillende keren aangehaald in deze commissie: sinds het begin van de coronacrisis weten we dat de Britse toeristen wegbleven uit de Westhoek en bij uitbreiding uit heel Vlaanderen.

Uit cijfers die collega Vandenberghe opvroeg, merken we dat het aantal aankomsten en overnachtingen van Britse toeristen in Vlaanderen en de Westhoek in het eerste coronajaar kelderde. Men noteerde toen een daling van meer dan 80 procent. Voor 2021 waren er in januari nog geen definitieve cijfers.

Gelukkig is er na twee jaar ellende nu toch wat zicht op verbetering. Sinds half februari zijn de inreisvoorwaarden met betrekking tot corona voor Britse toeristen alvast flink versoepeld. In ons land geldt voortaan ook code geel.

Zodra de situatie er zich toe leent, zo beloofde u hier al eerder, minister, zouden verschillende promocampagnes voor Vlaanderen en de Westhoek gelanceerd worden op de Britse markt. Ondertussen is de tijd rijp, zo denkt onze fractie, om nu voluit te gaan en deze campagnes uit te rollen.

Welke acties zijn er sinds half februari al effectief van start gegaan? Welke acties worden binnenkort gelanceerd?

Is er een stappenplan met een concreet tijdspad om de verschillende concrete acties uit te rollen? Voorziet u ook tussentijdse evaluaties van dit stappenplan?

Welke partners en organisaties zult u hierbij betrekken?

Beschikt u ondertussen al over cijfers van aankomsten en overnachtingen in 2021 vanuit het Verenigd Koninkrijk voor Vlaanderen en voor de Westhoek?

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Midden maart bracht een groep Britse touroperators voor het eerst na de coronacrisis een bezoek aan onze mooie Westhoek. De bedoeling van hun bezoek bestond er voornamelijk in om na te gaan of het na de ellenlange coronaperiode nog wel de moeite waard was om de Britse scholen opnieuw te motiveren om de Westhoek en de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog te bezoeken.

Ze konden ook met hun eigen ogen vaststellen dat de voormalige partners uit de toeristische sector, de musea en de andere partners tijdens de crisis niet stilgezeten hadden. De investeringen die de Westhoek gedaan heeft in de totale beleving in alle mogelijke sectoren stelden de Britten gerust en ze gaven aan dat ze met voldoende vertrouwen opnieuw diverse stakeholders konden overtuigen dat een trip naar de Westhoek nog steeds de moeite waard is.

In de Westhoek zelf ondervinden ook de ondernemers uit de verschillende sectoren dat het Britse toerisme opnieuw toeneemt en dat de voor hen broodnodige heropleving langzaam maar zeker opnieuw op toerental komt. Toch verwacht de Westhoek pas in 2023 een volledige terugkeer naar het oude normaal.

Dat de volledige heropleving pas verwacht wordt in 2023 is het gevolg van een aantal zaken die ondertussen gewijzigd zijn. De Brexit, die voor bijkomende douaneformaliteiten gezorgd heeft, is een van de redenen. Een andere belangrijke oorzaak is natuurlijk ook het wegvallen van de ferryverbinding van P&O tussen Hull en Zeebrugge. De oversteek vanuit Schotland gebeurt nu via Rotterdam. Dit maakt het ook een stuk lastiger: het is langer reizen, de bezoekers moeten langer op de bus zitten en het maakt het ook een stuk duurder.

Tijdens de commissievergadering van begin februari 2022 hebben we het over de mogelijke nieuwe ferryverbindingen gehad tussen Zeebrugge en het Schotse Rosyth. Collega Tommelein gaf toen ook aan dat een mogelijke ferryverbinding met een hogere frequentie vanuit Oostende ook een ander deel van het Verenigd Koninkrijk zou bedienen.

Minister, in diezelfde commissievergadering gaf u aan dat er nog veel zaken uitgeklaard moesten worden wat die verbindingen betreft. Ten slotte zou u ook met uw collega, minister Crevits, bevoegd voor tewerkstelling, het punt van de krapte op de toeristische arbeidsmarkt opnemen.

Kunt u meer duiding geven over de heropleving van het toerisme in de Westhoek en het opnieuw groeiend aantal Britse toeristen? Wat zijn momenteel nog eventuele knelpunten? Welke stappen zijn er al genomen en zullen er nog worden genomen om de heropleving van het Britse toerisme in de Westhoek in goede banen te leiden?

Hebt u meer concrete informatie over mogelijke nieuwe ferrylijnen naar Zeebrugge en/of Oostende? Zo ja, welke exploitanten zullen deze verbindingen waarborgen? Zullen die lijnen nog voor de zomer operationeel zijn?

Hebt u contact gehad met minister Crevits over de toeristische arbeidsmarkt? Zo ja, welke concrete afspraken zijn er gemaakt? Hebt u er zicht op of de toeristische sector voldoende bemand of bevrouwd zal zijn als het toerisme in de Westhoek opnieuw op volle kracht zal draaien? Indien dit overleg nog niet plaatsgevonden heeft, wanneer is dat dan wel gepland?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Toerisme Vlaanderen heeft op dit moment een 25-tal acties gepland rond het herdenkingstoerisme in de Westhoek. Het gaat daarbij over acties die gericht zijn op het Verenigd Koninkrijk. Specifiek staan er vier grote acties op het programma.

De eerste is de 'Welcome Back to Flanders Fields Pass', die verlengd is tot en met 30 september van dit jaar en wordt aangeboden aan alle Britse bezoekers. De tweede actie vond plaats op 16 maart. Op die dag organiseerden wij samen met Westtoer en de lokale partners een prospectiereis voor Britse touroperators met vijftig deelnemers. Ten derde heeft Toerisme Vlaanderen een socialemediacampagne voorbereid, die normaal gezien de komende weken gelanceerd wordt. Ten vierde stond er een campagne klaar met P&O. Maar aangezien P&O in zware problemen zit en hun imago bij het Britse publiek niet optimaal is, zijn we nu aan het bekijken hoe we die samenwerking op een andere manier gaan invullen en zijn we dus op zoek naar alternatieve partners.

Zoals daarnet werd aangegeven, is er een promotieplan met op dit moment een 25-tal geplande acties. Dit plan wordt voortdurend bijgestuurd waar nodig, ook aan de hand van de input van de stakeholders. Per kwartaal bekijkt het agentschap de stand van zaken van alle acties en sturen we dus bij waar nodig. Ik zal het overzicht van dit plan ook laten bezorgen.

Aan de 'Welcome Back to Flanders Fields Pass' nemen 27 attracties en 30 logiezen deel. De prospectietrip voor Britse touroperators is georganiseerd samen met Westtoer, Toerisme Ieper en verschillende attracties en hotels in de Westhoek.

Ik zal u ook, als antwoord op uw vierde vraag, de cijfers van aankomsten en overnachtingen bezorgen.

Wat betreft de vragen van collega Ryheul, merken we dat het individuele Britse toerisme in 2022 herneemt. Het groepstoerisme uit het Verenigd Koninkrijk komt trager weer op gang dan het individuele toerisme. Vooral schoolgroepen kijken eerder richting volgend schooljaar. Er worden doorheen het jaar verschillende promotieacties uitgerold naar pers en consumenten. U vindt die ook terug in het promotieplan.

De gesprekken over een mogelijke nieuwe route vanuit Rosyth naar Zeebrugge zijn nog lopende. Wij volgen dat ook verder mee op. Wel is er een nieuwe operator gestart op de route Dover-Calais. Zeker met de problemen rond P&O Ferries geeft dit wel zekerheid over voldoende ferryverbindingen met het zuiden van het Verenigd Koninkrijk.

Wat de toeristische arbeidsmarkt betreft, zijn zowel collega Crevits als ik ons ten volle bewust van de problematiek. Er is niet alleen een probleem in de horeca, ook in de bouwsector is het een groot probleem om voldoende mankracht te vinden. Maar ik denk dat de opname op de lijst van knelpuntberoepen alvast een belangrijke stap is om te kijken in hoeverre we mensen kunnen stimuleren in de richting van een job in deze sector.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt, minister, voor uw antwoord. U weet dat de Westhoek, en bij uitbreiding West-Vlaanderen, een zeer veerkrachtige streek is. We hebben geleerd om onze rug te rechten en te blijven gaan als er uitdagingen zijn. Maar toch denk ik dat het belangrijk is om, zeker voor die Britse markt, de Westhoek en West-Vlaanderen tout court weer 'in the picture' te zetten. Het is goed dat er acties ondernomen worden rond het herdenkingstoerisme.

U spreekt over vier acties. Wat de 'Back to Flanders Fields Pass' betreft, moet ik zeggen, minister, dat ik dertig logiezen of partners eigenlijk nog wat beperkt vind. Maar ik ga een schriftelijke vraag indienen om daar nog wat extra informatie over te krijgen. Ik had mijn vraag ingediend op 8 maart. Ondertussen zijn we al wat verder, misschien is er nieuwe info.

U hebt het project 'Landschap als getuige' niet genoemd. Is dat nog een andere actie of hoort het bij die 25-tal acties? De looptijd van dat project is toch ook verlengd tot 2024, dacht ik. Ik hoor dat er toch een aantal partners en lokale besturen zijn om daar ook zeker op in te zetten en de link te leggen met de Britse toeristen.

Het verhaal van de knelpuntberoepen kan ik alleen maar onderschrijven. Dat horen we ook. Daar moeten we, denk ik, ook bekijken hoe we het onderwijs, dat inzet op het voorbereiden van jongeren op horeca en toerisme, kunnen ondersteunen. Zijn er daarrond nog verdere plannen?

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, als West-Vlaming en liefhebber van de Westhoek kan ik alleen maar opgetogen zijn over alle inspanningen en geplande acties om het toerisme in de Westhoek opnieuw een boost te geven. Het nieuwe streekthema De Grote Goesting waarmee Westtour uitpakt om het toerisme in de Westhoek te doen heropleven, getuigt van innoverend ondernemerschap. Ook de Brugse toeristische ondernemers zetten alles op alles om de Britse reizigers weer in de stad te kunnen verwelkomen door ook dit jaar de Best of Bruges Deal te lanceren die louter gericht is op die Britse bezoeker.

Het was ook een blij weerzien met de Britse touroperators die niet alleen trouwe klanten waren, maar vrienden geworden waren met onze ondernemers uit de Westhoek. Dat maakte mij bijzonder gelukkig.

Corona is zo goed als voorbij en daarmee is de drempel van de reisbeperking nu eindelijk opgeheven, maar er is nog die andere drempel die weggewerkt moet worden om toeristen en schoolgroepen op een vlotte manier tot in Vlaanderen te krijgen, en dat is de logge zeeverbinding tussen het Verenigd Koninkrijk en Vlaanderen. Ik kaartte het al aan in mijn inleiding, de verbinding is lang en een stuk duurder. U gaf in de vorige commissie te kennen, minister, dat u volle bak uw schouders zou zetten onder die nieuwe mogelijke rechtstreekse verbinding tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk en dat u alle mogelijke kanalen zou gebruiken om de promotie ervan in het werk te stellen. U begrijpt dan ook dat ik vandaag een beetje ontgoocheld ben dat er over beide verbindingen nog steeds geen concreet nieuws is om die Britse toerist zonder belemmeringen te kunnen ontvangen. Er is wel het lichtpuntje dat de gesprekken nog lopende zijn. Het is koffiedik kijken of dit mogelijk nog een extra boost kan geven aan het herdenkingstoerisme.

U kaartte terecht de problemen aan met P&O Ferries. Ik heb daarover nog een bijkomende vraag. Zal de Vlaamse Regering erover waken dat in de aanloop naar die eventuele nieuwe ferrylijn geen wantoestanden gebeuren bij die veerbootexploitanten zoals onlangs bij P&O Ferries het geval was? U weet het, minister, er werden maar liefst achthonderd werknemers ontslagen die vervangen werden door werkkrachten uit India die tegen hongerlonen werken. Wij kunnen vanuit Vlaanderen niet toestaan dat dergelijke wanpraktijken ook zouden plaatsvinden bij de nieuwe ferryverbindingen. De ervaring van ons toerisme mag niet gepaard gaan met uitbuiting door rederijen. Op welke manier zult u hier verder over waken?

Over de krapte op de toeristische arbeidsmarkt heb ik ook nog een bijkomende vraag. Ziet u mogelijkheden om eventueel in samenwerking met VDAB snelcursussen aan te bieden om mensen op te leiden voor de toeristische sector, eventueel samen met Horeca Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen en/of het volwassenenonderwijs? Ik had uit een vorige vergadering met Westtour begrepen dat zij alvast vragende partij zijn om een rondetafel te organiseren met diverse partners om tot een concreet actieplan te komen met daarin verschillende taakafspraken. Welke stappen zult u ondernemen om het werken in de toeristische sector te promoten en te ondersteunen?

Om af te sluiten, mijn goede collega Slagmulder heeft u in het verleden gevraagd of u contact had met de Schotse collega van Toerisme. Als ik me niet vergis, bent u onlangs in Schotland geweest. Hebt u daar contact gehad met uw Schotse collega? Zo ja, wat hebt u daar besproken? Kunt u daar wat meer over vertellen?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil de collega's zeker bedanken voor de vragen en de minister voor het antwoord. Het doet echt deugd om te horen dat jullie allemaal

een groot hart hebben voor het toerisme in de Westhoek, heel in het bijzonder voor het herdenkingstoerisme. We hebben lang moeten wachten op de Britten, maar die keren nu stelselmatig terug. De individuele bezoeker – en ik spreek uit ervaring op het terrein – zien we al terugkeren, de schoolgroepen komen iets trager op gang. Ik heb toch al verschillende jongeren in onze straten zien lopen, dus ik heb er een heel goed gevoel bij.

Ik ben blij met de verschillende acties, we moeten ze uiteraard wat tijd geven, om het uiteindelijke resultaat te zien. Een aantal grote acties, zoals de Welcome Back to Flanders Field Pass, lopen goed, dat hoor ik ook van onze mensen. Dat is iets waar we zeker verder op kunnen inzetten.

U sprak over socialemediacampagnes. Daarbij kan ik alleen de suggestie doen om zeker de lokale besturen mee te nemen. Ze willen die campagnes gerust mee uitdragen. We kunnen dat samen beter verspreiden. Klop gerust aan onze deur of zet iets in onze mailbox.

Ik ben ook blij te horen dat u in de acties telkens wilt bijsturen en dit in overleg met de verschillende stakeholders. Dat is in het verleden ook steeds gebeurd. U bent aan de tafel gaan zitten met de organisaties en met mensen uit het veld. Daar kon ik alleen maar bewondering voor hebben.

Ik wil u ook bedanken voor de Menenpoort. In 2027 zal die er honderd jaar staan. Er komt een belangrijk herdenkingsjaar op ons af. Vlaanderen heeft aan de organisatie een mooie som geld gegeven om de renovatie uit te voeren. Dank u wel dat we naar dat herdenkingstoerisme kunnen toegroeien.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik zal heel kort ook even aansluiten. We komen natuurlijk uit twee heel zware crisisjaren, die zeker ook in de Westhoek zwaar hebben gewogen op onze toeristische ondernemers. We gaan stilaan naar een heropleving. Ik denk dat iedereen kan bevestigen dat die stilaan begint. Er werd altijd beloofd door Toerisme Vlaanderen dat op het moment dat toeristen, ook uit het buitenland, stilaan terugkeren naar Vlaanderen, er bijkomende acties ter promotie zouden zijn. Specifiek voor de Westhoek lopen er 25 acties, zoals prospectie op de Britse touroperators en de 'Welcome Back to Flanders Fields Pass'. Ik denk dat de aandacht van Toerisme Vlaanderen voor de Westhoek zeer groot is.

Wat de 'Welcome Back to Flanders Fields Pass' betreft, had ik ook een schriftelijke vraag gesteld, en het antwoord van januari was dat er een 26-tal logiezen waren. Als ik vandaag hoor dat het er ondertussen 30 zijn, naast 27 attracties, neem ik aan dat de bijkomende promotie gebeurd is – in het antwoord stond namelijk dat daarvoor nog bijkomende promotie zou gebeuren. Het is echt goed dat er toeristische ondernemers zijn uit de Westhoek die ook inschrijven op die pas, zodat we ook in het Verenigd Koninkrijk promotie kunnen doen om met die pas aan de slag te gaan als ze hier zijn.

Wat ik wel nog eens wil benadrukken, is dat we met de relancemiddelen en de toeristische projectoproepen die ondertussen lopen of aangekondigd zijn om op heel korte termijn opengesteld te worden, ook in de Westhoek ons aanbod zullen diversifiëren. We hebben in de Westhoek veel meer troeven dan het herdenkingstoerisme. We moeten dat natuurlijk koesteren, maar bierbeleving, wandelen en fietsen zijn bijvoorbeeld ook redenen waarom ik naar de Westhoek trek en waarmee we ook buitenlanders naar de Westhoek kunnen halen. Ik denk dat we de promotie voor bijvoorbeeld Nederlanders ook niet uit het oog mogen verliezen. Blijkbaar komen de Nederlanders nu al graag naar Vlaanderen, dus waarom zouden ze ook niet graag naar de Westhoek kunnen komen? Men moet dus enerzijds met de Vlaamse middelen verder blijven inzetten op een verbreding van het toeristisch aanbod en mag anderzijds niet alleen promotie voeren in het Verenigd Koninkrijk –

uiteraard ook daar –, maar daarnaast ook in de buurlanden, zoals Nederland en Frankrijk. Dat is op zich heel dichtbij, dus waarom zouden we geen Fransen, uit Noord-Frankrijk of elders uit Frankrijk, naar de Westhoek kunnen halen? Ik denk dat dat ook wel belangrijk is.

Nu de crisis voor een stuk achter ons ligt en het toerisme weer opleeft, zien we dat we een nieuw probleem krijgen, namelijk het vinden van de geschikte mensen in de toeristische sector, zowel in de horeca als in de sector van de logiezen. Dat is natuurlijk de bevoegdheid van minister Crevits, dus ik hoor hier graag dat beide ministers zich er zeer goed bewust van zijn, maar we mogen natuurlijk niet naar de minister van Toerisme kijken om het probleem van de arbeidsmarkt op te lossen. Dat probleem is ook veel groter en breder dan dat. Ik denk dat we daar effectief moeten kijken naar onze arbeidsmarkt en de knelpuntberoepen die er zijn, en dat we zo veel mogelijk mensen aan het werk moeten krijgen. Daarvoor hebben we de VDAB, onder de bevoegdheid van minister Crevits. Ik zou de bevoegdheden van de ministers elk bij hun bevoegdheden laten.

We gaan dus naar een heropleving, dat zie je ook in de Westhoek, en ik denk dat dat zeer goed is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het was een West-Vlaams onderonsje. Als Limburgse met een grote liefde voor West-Vlaanderen, zal ik enkele dingen meegeven.

Ik wil ten eerste heel erg benadrukken dat Groot-Brittannië een hele belangrijke markt is voor Vlaanderen, en in het bijzonder dus ook voor de Westhoek. Dat laten we dus zeker niet los. We zullen daar meer dan ooit zeer creatieve acties op moeten loslaten.

Voor de 'Welcome Back to Flanders Fields Pass' werken we nauw samen met Westtoer. Ik zal sowieso aan Toerisme Vlaanderen en Westtoer vragen om samen nog te bekijken welke extra inspanningen we daar nog kunnen doen.

'Het landschap als getuige' is ook een project dat verlengd werd naar medio 2024, dat was ook op vraag van Westtoer. In het overzicht staan enkel de acties voor dit jaar, voor alle duidelijkheid. Dat zijn dus een 25-tal acties. Ik heb me beperkt tot de 4 grote acties van het programma. We hebben hierover ook al contact gehad met de Britse markt, en de echte uitrol van het themajaar zal dus gebeuren nadat de concrete projecten bekend zijn.

Wat de problemen betreft met de ferryverbindingen: het gaat bij P&O vooral over arbeidsvoorwaarden. Dat is een bevoegdheid van de federale collega's. Ik zal die bezorgdheid aankaarten en indien ik iets hoor over andere problemen, dan zal ik dat meegeven. Er stond inderdaad een ontmoeting met de Schotse collega gepland, maar die werd uitgesteld. Ze zou plaatshebben in de marge van de Klimaat-top, maar daar ben ik niet naartoe gegaan. Wij zoeken een ander moment om een ontmoeting in te plannen want ik denk dat dat belangrijk is.

Voor de socialemediacampagne zullen we met het promotieplan ook de link van het filmpje meesturen. Zoals collega Coudyser al zei, hebben we momenteel vijf relance-projectoproepen. Die zijn heel belangrijk, ook op culinair vlak, voor de Westhoek. Het gaat over bierbeleving, wandelen, fietsen enzovoort. Dat is nog eens een extra kans voor de Westhoek om ook die troeven er nog eens bovenop te zetten. Ik denk dat de Westhoek alle troeven in handen heeft om dat diverse aanbod voor iedereen te bieden.

In totaal gaat het over een pakket van 21 miljoen euro voor die vijf oproepen, boven op de 2,5 miljoen euro die we voor het themajaar 'Het landschap als getuige' hadden

meegegeven. Dat is een mooi en een heel groot budget om de diversiteit die in de regio aanwezig is in de verf te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank voor de aanvullingen, minister. They are coming back. Gelukkig, maar. Ik zie het ook bij ons in de straten en op de pleinen, we horen het ook. Dat is goed. Dank je wel voor alle inspanningen, de extra inspanningen en de flexibiliteit. Het feit dat u wilt luisteren naar de stakeholders en de lokale besturen en dat we op die manier misschien nog kunnen inspelen op opportuniteiten vind ik een heel goed idee.

Voorzitter, u bent misschien niet uit de Westhoek, maar u bent een goede ambassadeur. Als u voor een totale ervaring naar de Westhoek komt, kan ik alleen maar bevestigen dat we heel veel in onze mars hebben en dat we u een zeer breed gamma kunnen aanbieden. Dat geldt niet alleen voor internen of Vlamingen, maar ook de buitenlanders kunnen daarvan genieten.

Minister, ik zou toch oproepen om zeker met uw collega van Onderwijs even te zien hoe we de opleidingen om in toerisme te werken beter op elkaar kunnen afstemmen. Daar is vraag naar, dat is wat ik hoor bij de ondernemers. Dank alvast voor uw inspanningen voor de mooie Westhoek.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister en collega's, dank voor de interessante bijkomende bedenkingen. Het toerisme in onze mooie Westhoek kreeg de jongste jaren harde klappen en had te maken met de grootste crisis in het toerisme ooit. Ik ben dan ook bijzonder gelukkig om te zien hoe veerkrachtig onze West-Vlaamse ondernemers in die toeristische sector zijn. Maar deze crisis heeft ons ook gewezen op onze zwaktes, op onze afhankelijkheid van die buitenlandse markt, vooral de Britse markt. Hier profileren zich een aantal nieuwe uitdagingen. We moeten het binnenlandse toerisme niet meer opnieuw gaan uitvinden of heruitvinden, maar we gaan ons in de toekomst wel moeten wapenen om het productaanbod nog meer af te wisselen. Met de nieuwe acties zijn we daarmee zeker goed op weg. Ik ondersteun dan ook alle mogelijke campagnes om het binnenlandse toerisme, de vakantie in eigen land, ook dit jaar volop te blijven promoten.

Om af te ronden, minister: ik blijf ook uitkijken naar die eerste rechtstreekse verbinding en die eerste afvaart vanuit Vlaanderen naar het Verenigd Koninkrijk.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toepassen van de principes van de circulaire economie in de toeristische sector – 2200 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van plastic wegwerpproducten in de toeristische sector – 2605 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, zorg dragen voor onze planeet om verdere uitputting en klimaatverandering tegen te gaan, staat zeer hoog op de wereldagenda,

en ook op die van u. Sectoren die aandacht hebben voor circulaire economie dragen alvast hun steentje bij.

In een circulaire economie worden tal van strategieën toegepast om materialen en producten zo hoogwaardig mogelijk te blijven inzetten in de economie. Ze worden hersteld, hebben een hoge tweedehandswaarde, zijn upgradebaar, kunnen makkelijk uit elkaar gehaald worden en omgevormd worden tot nieuwe producten. De gekozen materialen zijn bij de geboorte gerecycleerd of biogebaseerd, en bij het levenseinde recycleerbaar of afbreekbaar. De circulaire economie wil alles wat van waarde is, waardevol houden. Er mag niets verloren gaan.

Luxehotels vernieuwen vrij vaak, binnen x-aantal tijd matrassen, beddengoed, badhanddoeken, gordijnen, meubilair, keukengerei en misschien nog wel tal van andere zaken. Wellicht beantwoorden deze zaken niet meer aan de topkwaliteit waarvoor het hotel staat maar zijn de producten niet versleten. Vaak zijn ze zelfs nog in zeer goede staat.

Hoeveel hotels, vakantieparken en -woningen, campings in Vlaanderen zijn expliciet bezig met circulaire economie? En weet u ook op welke manier?

Bestaan er reeds platformen of systemen waarbij afgedankt materiaal van logiezen verdeeld kan worden naar andere organisaties die over minder financiële middelen beschikken, zoals bijvoorbeeld jeugdverblijven of organisaties die bezig zijn met de economie of kansarmen?

Zal circulaire economie ook een onderdeel zijn van het actieplan duurzaamheid dat u in april zou voorstellen? Ik heb het nog niet op de agenda zien staan; wellicht wordt het mei, of misschien ook later.

Bent u van mening dat circulaire economie ook een stevige plaats moet innemen in een duurzame toeristische sector? Hoe ziet u dit? Zitten er initiatieven in de pipeline die circulaire economie in de toeristische sector zullen stimuleren?

Dan kom ik tot mijn volgende vraag. Minister, in mei gaat de bewustwordingscampagne Mei Plasticvrij weer van start. Deze campagne focust op de impact van onze plastic consumptie op het milieu. Het uitgangspunt is heel eenvoudig: allemaal samen één maand ons gebruik van wegwerpplastic verminderen. Het is algemeen geweten dat plastic enorm veel schade toebrengt aan ons milieu.

Vandaag is ongeveer 90 procent van het plastic in de oceanen afkomstig van bronnen op het land. Dat staat in het rapport van WasteAid 2020. De jaarlijkse schade van plastic aan mariene ecosystemen is ongeveer 12 miljard euro, zo meldde het UNEP-rapport (UN Environment Programme) van 2014 al.

Wij – mens, overheid, ondernemer, bedrijven – zijn er collectief verantwoordelijk voor om onze leefomgeving gezond te houden. Het proactief verminderen van het gebruik van plastic binnen het travel & tourism-ecosysteem is daarin van groot belang. De toeristische sector kan enkel verder bloeien en groeien in een niet-vervuilde, ongeschonden omgeving. Want niemand wenst tijdens zijn of haar vakantie te vertoeven in smerig zeewater of in een vuil bos of strand.

Uw visie Reizen naar Morgen sluit hier naadloos op aan: u wilt versneld inzetten op duurzaamheid, zodat de plek, de bewoner, de bezoeker en de ondernemer mee kunnen floreren.

Bent u van mening dat de toeristische sector in de campagne Mei Plasticvrij een proactieve rol kan opnemen?

Stimuleert Toerisme Vlaanderen logies om deel te nemen aan die bewustwordingscampagne?

Zijn er of worden er door Toerisme Vlaanderen specifieke tools ontwikkeld die logies ondersteunen of stimuleren om hun plasticgebruik te verminderen? Indien wel, om welke gaat het, en kunt u die toelichten?

Beschikt u over data die weergeven hoeveel hotels, B&B's, campings en toeristische ondernemers vandaag een inspanning doen om minder single-use plastic (SUP) te gebruiken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ik kan geen exacte cijfers geven, maar er zijn vandaag heel veel logiezen die sterk inzetten op circulaire economie. Als we calls doen vanuit de overheid naar subsidies, maakt dat onderdeel uit van onze vragen.

Dergelijke initiatieven gebeuren sterk ad hoc en vaak ook zeer lokaal: bijvoorbeeld een logie dat samenwerkt met een sociale organisatie in de buurt, of waarvan een van de medewerkers betrokken is in een vereniging. Echte bovenlokale of Vlaanderenbrede systemen of platformen zijn mij echter niet bekend. Wat wel voorkomt zijn bedrijven die het afgedankte hotelmateriaal recycleren, bijvoorbeeld matrassen, om die opnieuw om te vormen tot nieuwe matrassen, en bedrijven die logiezen voorzien van reeds gerecycleerd hotelmateriaal.

Het ontwerp van duurzaamheidsplan wordt eind deze week afgewerkt en aan mij bezorgd. In dit duurzaamheidsplan heeft het aspect 'gebruik van grondstoffen' een plek binnen de interne werking en in de werking voor onze bestemming. Dat is van groot belang. Ik verwacht het eerstdaags.

Circulaire economie moet zeker een plaats krijgen in de toeristische sector. Dit naast tal van andere initiatieven op het vlak van duurzaamheid zoals het voorkomen van afval en minder energieverbruik. Een manier zoeken om materialen en producten zo hoogwaardig mogelijk te blijven inzetten, vormt hier dus ook een onderdeel van.

Zoals hierboven aangegeven, zie ik de circulaire economie als onderdeel van een duurzame toeristische sector, die daarnaast aandacht heeft voor andere elementen zoals het voorkomen van afval en het reduceren van energie- en waterverbruik. Zoals aangegeven, wordt er nu volop ingezet op een degelijk duurzaamheidsplan. Ik krijg dit eind deze week. Mogelijk zullen hier nog enkele bijstellingen nodig zijn. Maar zodra dit definitief afgeklopt is en de doelstellingen duidelijk bepaald zijn, zullen op basis hiervan de concrete acties worden omschreven en uitgerold.

Mei Plasticvrij is een zeer waardevolle campagne, die een breed publiek kan bewustmaken. Denk ook aan Maai Mei Niet, een positieve campagne, heel laagdrempelig ook. Heel wat Vlamingen werden erdoor bereikt, hopelijk kan dat dit jaar opnieuw. Ik ben ervan overtuigd dat Mei Plasticvrij het potentieel heeft om een breed publiek bewust te maken van de plasticverpakkingen die in het dagelijks leven verbruikt worden.

Zeker door de pandemie heeft de sector op grote schaal gebruikgemaakt van de 'single use plastic packaging' (SUPP's). Denk maar aan individueel verpakte porties, verpakt bestek enzovoort. Dit had een zeker nut tijdens de pandemie, maar de milieu-impact mag niet onderschat worden. Een verandering in aanpak dringt zich dus op. Ik ben ervan overtuigd dat er een enorm groot potentieel is om binnen de toeristische sector het juiste voorbeeld te geven en te kijken voorbij de 'business as usual'-praktijken.

Toerisme Vlaanderen werkt niet specifiek rond Mei Plasticvrij. Deze campagne wordt niet actief gedeeld met de uitbaters van de logiezen. Ik zal aan Toerisme Vlaanderen vragen om daar toch naar te kijken en het onder de aandacht te brengen.

Toerisme Vlaanderen neemt deel aan de Global Destination Sustainability Index. Hierbinnen moet een beleid rond SUPP's uitgewerkt worden, niet enkel voor de logiezen maar voor alle toeristische uitbatingen. Dit beleid moet ervoor zorgen dat uitbatingen in staat zijn om hun berg plasticafval te verminderen. Op dat moment kan een link gelegd worden naar Mei Plasticvrij, als extra bewustwording en mogelijkheid tot samenwerking.

Binnen de Vlaamse overheid is de expertise rond afvalvermindering vooral geconcentreerd bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Het spreekt voor zich dat Toerisme Vlaanderen nauw zal samenwerken met de OVAM om de expertise te delen.

Momenteel zijn er slecht fragmentarische gegevens beschikbaar, bijvoorbeeld bij de Vlaamse Jeugdherbergen. Ook hier geldt echter: meten is weten. Toerisme Vlaanderen zal daarom eerst en vooral werk maken van een nulmeting: hoeveel afval produceren toeristische logiezen en attracties op dit moment? Hiervoor zal samengewerkt worden met Statistiek Vlaanderen, de OVAM en Statbel. Het gaat daarbij om alle vormen van afvalafgifte: SUPP's, PMD, GFT, restafval, papier en karton enzovoort.

Door vervolgonderzoek kan vervolgens objectief in beeld gebracht worden in hoeverre de toeristische sector erin slaagt om een effectieve afvalvermindering te realiseren, en kan zo nodig bijgestuurd worden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik kijk halsreikend uit naar het duurzaamheidsplan en ook naar de data die u gaat ophalen. Meten is weten. Ik ben erg benieuwd naar die cijfers. We vinden dat de toeristische sector een heel proactieve rol zou kunnen opnemen in het verminderen van single-use plastic en in het promoten van het circulair gebruik in ons land.

Inzake SUP is de sector helaas een van de belangrijkste veroorzakers van het probleem. De sector lijdt er ook zelf onder. Zoals ik in mijn inleiding al aanhaalde, is vakantie in een mooie, zuivere omgeving noodzakelijk voor ieders welzijn. Een welvarende toeristische sector kan enkel duurzaam blijven bestaan dankzij een gezonde omgeving met een grote biodiversiteit, een vitale bodem en proper water, en het liefst zoveel mogelijk in een plasticvrij gegeven, vrij van gevaar voor mens en dier. Denk maar aan de microplastics die wij zelf, en jullie allemaal in de Westhoek, verorberen via een lekkere portie mosselen met friet, bijvoorbeeld.

We weten dat van oudsher SUP's populair geweest zijn in de reis- en toerismesector en het helaas ook nog altijd zijn. Ze zijn operationeel gemakkelijk om de verwachting op het gebied van gezondheid, veiligheid en hygiëne na te leven. Ze zijn licht in gewicht, goedkoop, gemakkelijk verkrijgbaar en handig voor zowel werknemers als klanten. Maar ze zijn ook zeer nefast voor het milieu en eenieders gezondheid. Zodoende is het toch wel echt dringend dat we toe zijn aan meer dan een herziening. Een rapport van het WWF van 2019 benadrukte dat het plasticafval dat in de Middellandse Zee werd aangetroffen in de zomermaanden tot 30 procent toenam, gecorreleerd met de seizoensgebondenheid van het toerisme. Bij ons bestaat er, mijns inziens, voorlopig ook daar geen studie over. Onze toeristische bedrijvigheid rond de Noordzee is natuurlijk wel een stuk minder dan die rond de Middellandse Zee, maar het zou me toch verbazen als er ook bij ons geen verband zou zijn met de toename tijdens het toeristische seizoen.

Minister, ik doe een warme oproep om in dat duurzaamheidsplan dat we graag tegemoet zien, extra veel aandacht te hebben voor die circulaire economie, voor afval en in het bijzonder ook voor de nog zeer grote aanwezigheid van single-use plastics in het toerisme. Help via het agentschap toeristische ondernemers om als

ambassadeurs het bewustzijn van reizigers te vergroten. Consumptiegedrag heeft een cruciale rol bij het verminderen van het plasticgebruik. Ondersteun de sector met de switch naar herbruikbare alternatieven. Weg met wegwerp. Alternatieven zoals procesinnovaties, omgekeerde automaten, terugnameprogramma's en hervulinitiatieven bieden ondertussen heel veel mogelijkheden.

Beloon de trekkers door hun onderneming in de kijker te zetten via het agentschap. Ondersteun hen extra op het vlak van communicatie bijvoorbeeld. Zij zullen potentiële volgers in de sector prikkelen in hun ambassadeursfunctie en in de bewustmaking van toeristen. Organiseer voldoende overleg met stakeholders, hotels, B&B's, touroperators, luchtvaartmaatschappijen, cruisevaartmaatschappijen en Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions (MICE). Wat zijn de obstakels die ondernemers ervaren? Wat weerhoudt hen om in te zetten op minder plastics en op het verminderen en elimineren van de meest vervuilende SUP's? Moedig hen aan om prioriteit te geven aan herbruikbare initiatieven, die lokaal en in bulk aan te kopen om de prijs te drukken, hun personeel op te leiden en te informeren en hun klanten te betrekken bij deze transitie. Last but not least: help de sector, toch ook bovenlokaal, om een platform op te zetten voor grote groepsaankopen zonder verpakking met daarnaast, of eraan gekoppeld, een systeem of platform waar afgedankt goed hotelmateriaal opnieuw een tweede leven krijgt. Er is, meer dan u zou denken, vraag naar.

Dank u wel voor de antwoorden. Ik heb geen verdere vragen of opmerkingen.

De voorzitter: Dat was eventjes meer dan twee minuten, maar dank u wel.

Zijn er andere collega's die willen aansluiten?

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): We onderschrijven met onze fractie de duurzaamheid in de sector. Er worden al heel wat inspanningen geleverd. Als lokale besturen en als intercommunales staan we klaar om tips te geven om de duurzaamheid te verbeteren en afval op een betere manier te sorteren.

Ik wilde u eigenlijk voor het volgende bedanken. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag zag ik dat er door Vlaanderen zal worden ingetekend op de Glasgow Declaration on Climate Action. Ik had dat al eens gevraagd in een vraag om uitleg. Daar wordt vanuit Toerisme Vlaanderen aangegeven dat vooral het aanbod rond toolkits voor ondersteuning en opmaak van duurzaamheidsplannen, uitwisseling van kennis op internationale fora iets is dat jullie enorm aanspreekt. Misschien zitten daar handvaten in om, wat circulaire economie betreft, in te spelen op plasticvermindering. Ik geef dat even mee.

Cathy Coudyser (N-VA): Duurzaamheid is natuurlijk wel een belangrijk item in alle sectoren, ook in de toeristische sector. Als voorzitter wil ik nog meegeven dat als het actieplan er is, we aan de minister zullen vragen om het in onze commissie even te komen toelichten. We kunnen er dan een gedachtewisseling rond houden. Ik geef dit mee als suggestie. We kunnen daar in de regeling der werkzaamheden verder op inspelen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de relanceoproep voor bierbeleving – 2586 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, op 15 maart werd in het kader van het toerismerelancebeleid de spits afgebeten met de relanceoproep voor Bierbeleving, voor een bedrag van drie miljoen euro, samen met Recreatief en Sportief fietsen. Later volgen nog Natuur, Vlaamse meesters en Culinaire belevingen.

Met de relanceoproep Bierbeleving wilt u meer internationale bezoekers aantrekken. De Belgische eeuwenoude biercultuur is wereldwijd vermaard en helpt zo ook de internationale reputatie van Vlaanderen te versterken. U wilt het 'Reizen naar Morgen'-idee ook daar verder uitrollen door in te zetten op kwaliteitsvolle bezoekersbelevingen die de traditie, de verhalen en de eigenheid uitdragen en tevens zorg dragen voor een betere spreiding van het toerisme. Bovendien hebben deze oproepen tegelijkertijd de ambitie om versneld in te zetten op vergroening, verduurzaming, digitalisering en bewuster reizen. Projecten die in aanmerking komen zijn: het bouwen en verbouwen van permanente herbelevingsinfrastructuren en ook producten die de digitale en audiovisuele beleving ter plaatse verhogen.

Ik heb omtrent deze relanceoproep volgende vragen. Kunt u me vertellen hoeveel brouwerijen er in Vlaanderen zijn vandaag? Hoeveel grote brouwerijen en hoeveel kleine brouwerijen hebben reeds een belevingscentrum?

Wordt er op infrastructuurprojecten ingezet omdat de sector aangaf dat er extra middelen nodig zijn om de beleving te vergroten? Wat zijn dan de beperkingen die men ervaart? Waarom is hiervoor gekozen? Op basis van welke factoren gebeurde dat?

Met deze oproep wordt er ingezet op storytelling en ambacht. Ook de kleinere bierbrouwers en het korteketenondernemerschap wilt u hiermee extra ondersteunen, tweette u op 17 april. Grotere brouwerijen kunnen vaak steunen op een groter team van onder andere projectmanagers en communicatiespecialisten. Die zijn het gewend om snel aan de slag te gaan met een oproep. Zij beschikken vaak ook over grotere marketingbudgetten en inhouse expertise. Op welke manier zult u ervoor zorgen dat kleinere brouwerijen hun kans zullen wagen en niet afgeschrikt worden door de intensiteit en vereiste knowhow van de opmaak van de aanvraag? Hoe zult u ervoor zorgen dat er een gezond evenwicht is tussen de aanvragen van grote en kleine brouwerijen?

Via deze oproep wilt u ook de vier pijlers, vergroening, verduurzaming, digitalisering en bewuster reizen, extra in de kijker zetten en verstevigen. Hoe ziet u dit exact? Op welke manier zullen brouwers extra inzetten op die verduurzaming, die vergroening en ook vooral het bewuster reizen? Kunt u dit iets of wat concreter en meer gedetailleerd toelichten?

Brouwers zetten tegenwoordig ook in op kwaliteitsvolle alcoholvrije alternatieven. Deze markt blijft ook groeien. Er is zelfs een brouwerij, Force Majeure, die enkel hierop inzet. Misschien is dat wel het begin van een innovatieve nieuwe biertraditie. Zal zo'n speler voldoende aandacht krijgen in deze oproep?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Momenteel telt Vlaanderen 242 brouwerijen. We hebben wel geen exacte cijfers van de brouwerijen met een belevingscentrum. Tijdens een sectorevent in oktober heeft de sector aangegeven dat er nood is aan extra middelen om de beleving van brouwerijbezoeken te verbeteren. De probleempunten waren, ten eerste, te weinig vrije bezoeken, ten tweede, te weinig interactiviteit tijdens het bezoek en ten derde, te weinig dynamische beleving. Hieraan wil ik dan ook via de oproep tegemoetkomen. De focus ligt op investeringen die een blijvend

effect hebben. Het gaat dus niet om eenmalige acties, maar zaken die ook binnen vijf jaar nog zorgen voor een betere beleving van de brouwerijen.

Toerisme Vlaanderen heeft bewust en actief ingezet op een laagdrempelige aanvraag en voorziet ook de nodige ondersteuning daar waar dat nodig is. Denk bijvoorbeeld aan het gebruiksvriendelijk digitaal subsidieloket dat we aan het ontwikkelen zijn. Daarnaast wordt ook een uitgebreide handleiding voorzien over hoe je een aanvraag indient. Daarin wordt elk onderdeel stap voor stap toegelicht.

Op donderdag 24 maart heeft Toerisme Vlaanderen een digitale info- en inspiratiesessie georganiseerd, waaraan meer dan honderd geïnteresseerden hebben deelgenomen. Tijdens de volledige indieningsperiode staan meerdere experts van Toerisme Vlaanderen klaar om te helpen om hun projectidee uit te werken en te vertalen naar een steunaanvraag. Sinds de lancering van de relanceoproep deden al heel wat brouwerijen een beroep op deze ondersteuning, zowel kleine als grote.

Het beoordelingskader is zo opgesteld dat zowel kleine als grote projecten kans maken om goed te scoren. De criteria zijn namelijk niet gericht op grootteorde of schaalgrootte maar onder andere op inzet op de relancepijlers, haalbaarheid, kwaliteit enzovoort. Voor deze oproep specifiek hebben we daarnaast een extra beoordelingscriterium ingebouwd voor projecten die een nieuwe toeristische beleving creëren op een brouwerijsite die vandaag nog niet toeristisch ontsloten is. Dit is met name vooral bedoeld voor de kleinere brouwerijen.

Naast de inhoudelijke focus van de relance-oproep voorziet deze oproep ook de nodige ondersteuning om transversaal en binnen de scope van de oproep in te zetten op de relancepijlers, aansluitend op het Europese relancebeleid. Door in te zetten op deze relancepijlers bouwen we aan een veerkrachtige toeristische sector. Deze pijlers bepalen binnen deze oproep ook mee de manier waarop een project wordt uitgevoerd. De vier pijlers zijn vergroening, duurzaamheid, bewuster reizen en digitalisering.

Onder vergroening verstaan we vooral het bewustzijn verhogen van de voordelen van vergroening in de toeristische sector, zowel bij de sector als bij de consument. Het gaat ook om het ontwikkelen van toeristische producten waarbij rekening wordt gehouden met de impact op de natuur. En er wordt ook actief ingezet op klimaatneutrale bestemmingen, klimaatneutrale toeristische ondernemingen en het verkleinen van de ecologische voetafdruk. Denk ook aan het hergebruik van water en de reductie van afval en plastic. Daar hebben we het ook daarstraks al over gehad.

De tweede pijler is duurzaamheid. Het gaat dan om het behoud van ons gemeenschappelijk cultureel en natuurlijk erfgoed, om het te kunnen doorgeven aan de volgende generatie, waar mogelijk ook aangepast aan de hedendaagse normen. Dat betekent: werk maken van verduurzaming, toeristische ontsluiting van plekken, toegankelijkheid en meer cohesie.

Met bewuster reizen zitten we in heel het verhaal rond Reizen naar Morgen. Dat vertrekt vanuit het geloof in de positieve kracht van toerisme, om zo tot een droombestemming te komen: de florierende gemeenschap of bestemming. Een gemeenschap floreert wanneer de bezoeker, de ondernemer, de plek en de inwoner een positieve impact van toerisme ondervinden. Gastheren zijn trots op hun thuis en dragen dat gevoel ook over op hun gasten. Authenticiteit is een troef, en hosts werken er samen om duurzame gemeenschappen te creëren.

De vierde pijler is digitalisering. Ik denk dat dat ook heel logisch is. Het gaat om de digitale ontsluiting van toeristisch aanbod, en om digitale toepassingen die de kwaliteit van de fases in de 'customer journey' verhogen en de beleving van het product versterken. Denk ook aan digitale processen ter ondersteuning van het

toeristische product: datamanagement, het digitaliseren van processen, enzovoort.

Tijdens de info- en inspiratiesessie van 24 maart werden tijdens het inspiratiegedeelte ook meerdere voorbeelden gegeven die inzetten op deze pijlers. De [presentatie](#) is terug te vinden op de website van Toerisme Vlaanderen.

Wat uw vijfde vraag betreft: de voorwaarde is dat de belevingsprojecten vertrekken vanuit een bestaande brouwerij. Dergelijke initiatieven tonen vooral de diversiteit en de innovativiteit van onze Vlaamse brouwers. Ik vind het ook een absolute meerwaarde wanneer deze initiatieven beter bekend worden bij het binnen- en buitenlandse publiek, bijvoorbeeld door te investeren in meer toeristische beleving.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Bedankt. De roots van Belgisch bierbrouwen gaan terug tot de middeleeuwen. Onze Belgische biersoorten worden internationaal geroemd vanwege de grote diversiteit en kwaliteit aan biersoorten in vergelijking met andere landen. En door de eeuwen heen hebben bierbrouwers zich steeds onderscheiden met hun brouwkunsten, door innovatieve bieren te creëren. En het ontsluiten van die traditie, dat ambacht en het experiment naar een zo breed mogelijk publiek vinden ook wij erg waardevol.

In het antwoord op mijn vraag naar wat extra aandacht voor de kleinere en de korteketenbedrijven ben ik blij te horen dat u zegt dat de criteria ook echt wel op hen gericht zijn, en dat er een laagdrempelige infosessie heeft bestaan. Dat klinkt op zich allemaal goed. Ik heb daarbij nog één kanttekening. De financiële steun omvat 60 procent. Er wordt dus 40 procent eigen inbreng vereist. Ongeveer een jaar geleden – corona was nog zeer aanwezig – verscheen er een studie in opdracht van Graydon, in opdracht van de Belgische Brouwers. Daarin stond dat ongeveer een derde van de kleine brouwerijen in gevaar is. Alle indicatoren kleurden rood voor kleine brouwerijen, en momenteel zitten ze dan ook nog eens met torenhoge energieprijzen en een oorlog in Oekraïne, die voor dure graanprijzen zorgt.

Bijkomend staat ook de afzetmarkt nog steeds wat onder druk. En ook horecazaken en verkooppunten lijden onder de stevige energieprijzen en moeten vaak ook de coronaschade die ze geleden hebben, weg weten te werken.

Minister, ik vermoed dus dat kleine bedrijven sowieso geen grote financiële buffer hebben. Ik blijf dus toch wat bezorgd of zij wel dezelfde of toch minstens voldoende kansen zullen krijgen om ook op deze oproep te kunnen intekenen. 40 procent inbreng, dat is toch niet zo weinig.

Dan waren er de vier pijlers.

De voorzitter: Hebt u nog vragen? Want de twee minuten spreektijd zijn stilaan voorbij.

Tine Van den Brande (Groen): Ik wilde alleen nog zeggen dat we heel tevreden zijn over die vier pijlers, minister, en dat u die daar heel mooi hebt ingewerkt.

Ik was een beetje teleurgesteld over het feit dat beleving en kwaliteit op 50 punten staan. En binnen dat onderdeel staan creativiteit en innovativiteit in het relanceproject slechts op 10 punten. Dat vond ik wat jammer. Want we zouden gehoopt hebben dat de creatieve sector ook zeker wel had kunnen varen bij dit project. Ik hoop dat zij er op die manier toch ook heel erg bij betrokken zullen worden. En het is toch ook belangrijk dat innoverende procedés toch wat meer ondersteund worden.

Dan had ik ten slotte nog een kleine opmerking over de alcoholvrije biertjes, met daarbij de vraag of daar voldoende aandacht naar zou gaan. Maar daar hebt u geen antwoord op gegeven, minister.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: We hebben beleving inderdaad iets meer punten gegeven dan creativiteit en de andere onderdelen omdat we natuurlijk in de toeristische sector zitten en we met die beleving toeristen willen aantrekken. Dat is de redenering die ertoe heeft geleid dat er op beleving meer punten staan. Alcoholvrij bier mag zeker meedoen, maar de voorwaarde is dat de belevingsprojecten vertrekken vanuit een bestaande brouwerij. Dergelijke initiatieven tonen vooral de diversiteit aan van de Vlaamse brouwers. Ik vind het een meerwaarde dat deze initiatieven beter bekend worden in binnen- en buitenland. We sluiten niets uit, maar het moet voldoen aan de voorwaarden die zijn vooropgezet.

De voorzitter: Nog een slotbemerking, mevrouw Van den Brande?

Tine Van den Brande (Groen): Aangezien ik al over mijn tijd ging, voorzitter, zal ik dat niet doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de logiesbevraging door Toerisme Vlaanderen – 2592 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, de voorbije jaren zijn bevragingen georganiseerd zowel in het eerste coronajaar 2020 als in 2021. Tussen 17 januari en 11 februari 2022 hebben we opnieuw een bevraging gehad door Toerisme Vlaanderen. In ieder geval vind ik het een goede zaak dat we de vinger aan de pols houden bij de mensen op het terrein. Dank u wel daarvoor. We deden dit in samenwerking met de provinciale toeristische diensten en de toeristische diensten van de kunststeden, onze Vlaamse logiesondernemers. Er werd gepeild naar de status van de logiessector en de impact van corona op de jaarbalans, het personeelsbeleid en de geplande investeringen. We hadden het daarnet over duurzaamheid. Ook in dat verband werd gepeild naar de vooruitzichten voor 2022.

Een aantal resultaten werden al in de pers gecommuniceerd. Die waren ook positief. We hadden een dalend aantal steunaanvragen, een verbetering van de economische situatie en ook de verwachtingen voor 2022 zijn beter. Als we kijken naar 2022, dan zien we 11 procent van de logiesuitbaters die stellen dat ze op een negatief resultaat zullen uitkomen. 38 procent verwacht winst te maken en 51 procent stelt voldoende te hebben om uit de kosten te geraken. Je zou zeggen: dat zit net boven de helft. Maar als we kijken naar 2021, dan zien we daar dat maar 38 procent dacht uit de kosten te geraken. Op dat vlak is er dus toch een koers die opwaarts evalueert.

Het is hier daarnet ook in een eerdere vraag om uitleg aangehaald: ook het personeelstekort in de sector kwam aan bod. We zien daar een daling ten opzichte van het jaar voor corona, dus in 2019. We zien dat logiezen met personeel aangeven dat ze eigenlijk onvoldoende personeel hebben om het volledig vlot te laten draaien. Bij hotels gaat het zelfs over een derde dat dit aanhaalt. Het is blijkbaar ook bijzonder moeilijk om geschikte personeelsleden of kandidaten te vinden om die functies te vervullen. Men moet inderdaad over bepaalde bekwaamheden beschikken om bepaalde functies te gaan uitvoeren. We zien dat trouwens ook in andere sectoren. Vandaar dat ik een aantal vragen voor u heb.

Wat zijn de meest in het oog springende resultaten uit de bevraging, naast diegene die ik daarnet heb aangehaald in mijn vraag? Hoe kijkt u naar deze resultaten?

Wat zijn de belangrijkste evoluties ten opzichte van de twee voorgaande bevragingen van 2020 en 2021?

Het nijpende personeelstekort moet ons zorgen baren. Daar hebt u daarnet al antwoord op gegeven, maar het stond in mijn lijst.

De stijgende energiekosten zijn een factor die een enorme impact zal hebben op de sector. Zijn er daar bepaalde aanbevelingen die u hebt? Wat is uw kijk op de evolutie?

De voorzitter: Mevrouw Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Bedankt, collega, voor de vragen rond de resultaten. Wat springt nu het meest in het oog? Dat op het moment van de bevraging het grootste deel van de logiesector opnieuw actief was. 81 procent is open, 10 procent is gesloten maar opent wel later op het jaar en 7 procent is deels gesloten.

44 procent van de logiezen heeft steun aangevraagd in 2021. Dit gaat vooral over hostels en jeugdverblijven, hotels en de grotere B&B's. Wat betreft de jaarbalans 2021 geeft 38 procent aan verlies te hebben gemaakt, 38 procent haalde net voldoende omzet en 23 procent geeft aan winst te hebben gemaakt. Dat is een sterke verbetering ten opzichte van 2020. Toen draaide 63 procent van de ondernemingen verlies. Maar we merken duidelijk nog altijd een negatieve impact van de coronacrisis in 2021.

Voor 2022 zijn de vooruitzichten gelukkig beter. Slechts 11 procent van de uitbaters denkt verlies te maken, 51 procent verwacht break-even te draaien en 38 procent van de uitbaters verwacht winst te maken. Uitbaters verwachten prijsstijgingen van zowel logiezen als voedsel en maaltijden en ook een toename van de lastminuteboekingen.

Qua personeelsbezetting is er een daling in het aantal personeelsleden ten opzichte van 2019. In 2019 waren er gemiddeld 14 personeelsleden, in 2021 13. 22 procent van de logiezen met personeel geeft aan onvoldoende personeel te hebben om het verblijf vlot draaiende te houden. De belangrijkste reden waarom hun personeelstekort niet ingevuld raakt, is het onvermogen om voldoende geschikte kandidaten te vinden op de arbeidsmarkt.

De meerderheid van de logiezen is na corona vooral bezig met duurzame investeringen. Dat is op zich ook positief. Men denkt vooral na over bijvoorbeeld energie- en waterverbruik.

Wat uw tweede vraag betreft: de sector is zich duidelijk aan het herstellen. Je ziet dat ook aan de cijfers. Maar er is natuurlijk nog wel een weg af te leggen. Wij zullen het nodige doen om de sector daarin te begeleiden. Vooral de logiezen met een grote capaciteit, de hostels en de hotels, hebben het zwaar te verduren. De sector is wel voorzichtig hoopvol over 2022. Ook de paasvakantie is bijzonder goed verlopen. Maar, zoals eerder al gezegd, verwachten ze zich wel aan prijsstijgingen en een toenemende belastingdruk.

Wat zijn de belangrijkste evoluties ten opzichte van de twee voorgaande bevragingen? Een eerste belangrijke evolutie is de afname van de afhankelijkheid van overheidssubsidies. Waar dit in de bevraging van 2021 nog 66 procent was, is dat dit jaar gedaald naar 44 procent. Ook geeft 34 procent nu aan dat de steun nodig was om het verblijf open te houden. Dat is volgens mij ook goed.

Het probleem van het personeel hebben we besproken. Het zit ook bij de VDAB. De VDAB heeft maar liefst 207 knelpuntberoepen op zijn lijst staan voor 2022. Dat is een heel pak. Op den duur denk je dat alles een knelpuntberoep is in dit land. Maar ik denk dat, om dat probleem goed aan te pakken, er ook federaal een aantal

hefbomen zitten, die het hele systeem aan het zwingelen kunnen krijgen. Er zijn immers heel wat openstaande vacatures, niet enkel in de horeca, maar ook in andere sectoren, zoals de bouw- en energiesector. Overal waar ik kom, is het tekort aan personeel het eerste wat je hoort. En dat terwijl we nog heel wat werkzoekenden hebben, als je de lijst goed bekijkt.

De huidige moeilijke economische omstandigheden en de stijgende energiekosten kunnen op onze sector nog een impact hebben. We volgen dat samen mee op. Aan de ene kant zullen ook onze bezoekers in economisch moeilijker tijden naar hun uitgaven kijken. Een lange zomervakantie blijft dan ook een prioriteit, ten nadele van extra kortere vakanties of citytrips doorheen het jaar. We zullen zien in hoeverre dat een invloed gaat hebben op Vlaanderen als toeristische bestemming.

Aan de andere kant zullen natuurlijk ook de uitbaters proberen om hun kosten te drukken. Zij zijn ook, zoals ik al had aangegeven, volop bezig met slimme investeringen. We zien dit ook in de logiesbevraging, waar bij de geplande duurzame investeringen zowel op korte als lange termijn, vooral de energie-investeringen vooropstaan. Ik zie heel veel zonnepanelen naar voren komen, net als batterijen voor groene stroom. Ik denk dat dat ook heel positief is, en ook veel zegt over onze sector. Toerisme Vlaanderen en het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) werken samen aan een oproep om de sector hierin te ondersteunen hier rond. Die wordt dit jaar gelanceerd.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik vind het heel positief dat dergelijke bevragingen gebeuren. We kunnen er heel wat uit leren. Het is positief dat het positief is. Uit deze bevraging blijkt dat de sector bijzonder veerkrachtig is. Dat is nu bewezen in cijfers. Meten is weten, bevragen is ook weten. Ik zocht een woord dat rijmt op bevragen, maar dat heb ik nog niet gevonden. We zien nu hoe de sector eraan toe is.

Covid heeft uiteraard diepe wonden geslagen, een aantal hebben het niet overleefd, maar we zien toch al dat 81 procent weer open is en op termijn nog 8 procent opengaat. Ik vind dat bijzonder positief nieuws. Dat stemt me echt tevreden, want ik heb heel veel ongelukkige ondernemers gezien de voorbije jaren.

Wat betreft de personeelsdruk, ik was twee weken geleden aan de Westkust, ik zat bij een uitbater die ik ken en het zat daar propvol. Ik vroeg hoe het ging, ik dacht: goed zeker? Maar hij vond dat het niet ging, hij had geen personeel. Hij stond daar lijkkbleek omdat hij bijna alles zelf moest doen. Ik had met hem te doen, maar ik dacht: er is nu veel volk en het is weer niet goed. Maar toch begrijp ik dat, zeker als men dag in dag uit, en aan de kust is het zeker in de vakantieperiodes druk, alles zelf moet doen.

Als men continu moet zoeken naar personeel zie ik twee grote problemen. De 'gap' tussen werken en niet werken is nog altijd te groot op onze arbeidsmarkt. Dat is een issue dat we nog altijd meeslepen. Twee, de horeca- en hotelsector kennen bijzondere werkuren. De mensen moeten werken als anderen met verlof zijn, men krijgt mensen moeilijker en moeilijker overtuigd om de work-lifebalance van 9 tot 5 los te laten. Dat is jammer. We moeten eigenlijk zoeken naar incentives om dat te ondersteunen.

Bij dezen, doe zo verder met die bevragingen. Laat ons eruit leren en dan kunnen we de juiste, gerichte relancesteun geven.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik had over hetzelfde thema een aantal weken geleden een schriftelijke vraag gesteld. Vandaag is het antwoord binnengekomen wat helemaal strookt met wat we vandaag gehoord hebben.

Door zulke bevragingen kunnen we inderdaad de tendensen en wat we aanvoelen, bevestigd zien. De heropleving is goed nieuws. In de afgelopen twee jaar heeft het beleid in volle crisis zo goed mogelijk steun en subsidies gegeven. Tegelijkertijd stimuleren we de bedrijven die het echt moeilijk hebben en geen ruimte hebben om te denken aan de toekomst en de periode na de crisis, met bijvoorbeeld het stimulusprogramma om te blijven investeren. Ze doen dat ook, vooral met slimme en duurzame investeringen die renderen op lange termijn en bijdragen aan de klimaat- en energietransitie die we echt wel nodig hebben. Dat maakt duidelijk dat het beleid echt wel gewerkt heeft, ondersteunen in een moeilijke periode maar blijven stimuleren om te investeren.

De veerkracht in de sector, het is al gezegd, is natuurlijk enorm. Inderdaad, het bijkomende probleem, de sector leeft weer op, de mensen komen weer, zowel vanuit Vlaanderen als vanuit het buitenland, naar onze ondernemingen en nu kampen ze met personeelstekort. De hefboom zit natuurlijk federaal, VDAB kan doen wat hij wil. We moeten die mensen die niet aan het werk zijn maar het wel kunnen, echt begeleiden en stimuleren richting horeca. De horeca- en toeristische sector zijn fantastisch om in te werken, misschien kunnen we het op die manier positief in de kijker zetten. Het is zwaar werk natuurlijk, het is weekendwerk, het is vaak werken op momenten dat de familie vrij is, maar het heeft ook zoveel mooie dingen te bieden, dat moeten we zeker in de verf zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de relance van het zakentoeerisme – 2638 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Er werd al aangegeven dat buitenlandse toeristen opnieuw de weg naar Vlaanderen vinden. Qua binnenlandse was dit eigenlijk al goed bezig. In de voorbije periode had men dat eigenlijk al een boost gegeven. Over het congres- en zakentoeerisme hebben we het hier ook al enkele keren gehad. Minister, ik heb vorige zomer ook een vraag om uitleg gesteld over de toekomst daarvan: hoe ziet u dat? Hoe snel zal dat opnieuw op de rails zijn? We hadden immers het onderzoek van een studie bureau dat stelde dat dat in 2021 wel zou starten, maar dat het uiteindelijk pas in 2024 opnieuw op het niveau van vóór covid zal zitten. U zag dat positiever. U dacht dat het wel sneller opnieuw zou aanzwengelen. U wilde daar ook volop op inzetten, door middelen en specifieke acties te voorzien, zoals internationale congressen aantrekken en investeren in kwalitatieve infrastructuur en technologie. Er zou ook worden gefocust op hybride vergaderingen.

Vandaar mijn vragen. Minister, hoe verloopt dat herstel van het zaken- en congresstoerisme nu eigenlijk? Welke signalen krijgt u van de spelers in de sector, in deze niche? Hoe ziet u dat verder evolueren in de toekomst? Kunt u een stand van zaken geven met betrekking tot de acties die nu lopen? Zitten er eventueel nog nieuwe bijkomende acties in de pijplijn?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: In het algemeen krijg ik uit de sector de boodschap dat het zaken- en congresstoerisme opnieuw aantrekt. Er wordt opnieuw veel georganiseerd. Lokale congresbureaus, professionele congresorganisatoren en eventorganisatoren geven mee dat zij heel wat vragen krijgen voor offertes. Wij zien ook

dat vooral het corporate segment goed wordt geboekt. Er is ook een positief effect op de bezetting van meetinglocaties en hotels. Met betrekking tot de associatiecongressen, dus congressen gericht op beroeps- en belangenverenigingen, zien we ook positieve evoluties, maar die worden veeleer op middellange termijn ingepland. In beide gevallen zien we dus dat er opnieuw internationale events zijn, en dat er opnieuw meer verkennende plaatsbezoeken worden gedaan. Belangrijk daarbij is dat we uit onderzoek weten dat als een bestemming of een locatie in overweging wordt genomen, er een grote kans is dat die effectief wordt gekozen. Daarom is het cruciaal dat onze Vlaamse locaties al hun troeven kunnen uitspelen bij zo'n prospectie.

Ook wat dit betreft, blijft de belangrijkste uitdaging natuurlijk het personeelsverloop. Dat hoeft ik u niet te vertellen.

Wat de toekomst betreft, ben ik hoopvol gestemd over het congresstoerisme. Volgens de statistieken van de International Congress and Convention Association (ICCA) zijn er op dit moment zeventig internationale associatiecongressen gepland voor 2022 in Vlaanderen. We hopen dat te kunnen aanhouden en zelfs nog te versterken met ondersteunende acties.

Met het oog op de relance van het congresstoerisme bleef het agentschap in diverse golven naar doelgroepen communiceren. Ik denk dat dat ook een goede beslissing was. Dat ging dan over communiceren over de coronamaatregelen, maar ook over het 'top of mind' houden van de troeven van Vlaanderen als meetingbestemming. Samen met de lokale partners heeft Meet in Flanders daarom een reeks thematische e-books uitgebracht over onze troeven: gastronomie, fietsen, levenslang leren enzovoort.

Een belangrijk aspect is de verschuiving naar digitale en hybride meetingvormen. Die evolutie was al bezig, maar werd versneld door corona. Zoals u weet, hebben wij vanuit Vlaanderen snel ingespeeld op deze behoefte en daardoor onze competitieve positie ook mee versterkt.

Welke acties zitten er nog in de pijplijn? Op dit moment een viertal concrete grote acties. Daar heb ik het dan vooral over. De eerste is de opening van het nieuwe Bruges Meeting & Convention Centre. Dit nieuwe state-of-the-artcongresgebouw in Brugge, heel mooi ingebed tussen het Concertgebouw en de Sint-Godelieveabdij, zal een magneet worden om impactvolle associatiecongressen naar Vlaanderen te halen. De opening voor internationale associaties en professionele congresorganisatoren is gepland op 4 mei. Toerisme Vlaanderen zorgt ervoor dat een 25-tal internationale spelers uit Europa en de VS naar hier komen. Samen met Visit Bruges ondersteunt het agentschap hun inspiratietrip in Brugge.

Een tweede actie is de heropening van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA). Zoals u weet, heropent dit museum op 24 september. Ons grootste museum is een echte troef om Vlaanderen als bestemming in de picture te zetten. Ook hierrond organiseren we dus de nodige acties voor internationale associaties. In de marge hiervan zijn er natuurlijk ook altijd diverse organisatoren van congressen die op individuele basis Vlaanderen komen verkennen.

Een derde grote actie betreft een grootschalige relancecampagne met de kunststeden om het internationaal congresstoerisme extra te boosten. Die is momenteel volop in voorbereiding, samen met de betrokken steden, en is ook gepland voor het najaar.

Tot slot ondersteunt Toerisme Vlaanderen de digitale transformatie van het bestaande congresaanbod. Dat gaat zowel over begeleiding als over investeringssteun. Daarvoor heb ik op dit moment 1 miljoen euro voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dank u. Het is duidelijk dat uw geloof en uw inzet voor het zakentoeisme hun vruchten hebben afgeworpen. Ik zal eerlijk zijn: bij mijn vraag om uitleg vorig jaar was ik wat sceptisch, omdat ik dacht dat het wat ingebakken zit in de mensen om niet opnieuw in grote groepen samen te komen. Mijn ongelijk is bij dezen echter toch wel bewezen. Ik ben daar eigenlijk blij om. Je ziet overal waar grote evenementen worden georganiseerd dat die angst eigenlijk bijna volledig weg is. Dat is een goede zaak, want ik vind dat mensen dicht bij elkaar moeten kunnen zijn, letterlijk en figuurlijk.

Vorig jaar was er het artikel in De Morgen waarin een aantal grote bedrijven, waaronder Proximus, BNP Paribas Fortis en het Ieperse Picanol, aangaven dat ze meer zouden inzetten op het digitale en hun werknemers minder fysiek naar bepaalde meetings, en ook naar congressen, naar ik aanneem, zouden sturen. Ik had daar ook naar verwezen. Ik heb de indruk dat dat allemaal redelijk goed meevalt, of dat dat misschien niet specifiek de congressen betreft, maar veeleer de zakenafspraken. Misschien kan er daarover echter ook nog eens een bevraging worden georganiseerd bij de grotere bedrijven, om te zien wat nu eigenlijk de visie daarop voor de toekomst is.

Wat dat congrestoerisme of zakentoeisme betreft, is het misschien ook nog belangrijk om de koppeling te maken met het reguliere toerisme. Die mensen komen immers naar een bepaalde stad, en meestal is er altijd wel een of andere activiteit waarmee ze een deeltje van de stad zien. Misschien kunnen we dat ook wat versterken, om zo het toeristische van die stad of die streek te promoten, zodat men dan ook nog eens terugkeert met familie en vrienden naar die plaats waar men het congres heeft meegemaakt. Dat is dan een win-winsituatie.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, het is zeker en vast positief dat het zaken- en congrestoerisme zich aan het herstellen is. Ik vroeg me gewoon af of de relance in de diverse Vlaamse steden waar zakentoeisme aanwezig is, gelijklopend is. Is dat zich gelijklopend aan het herstellen, of ziet men dat het zakentoeisme in een bepaalde stad of bepaalde regio's toch moeilijker op gang komt dan in andere? Dewelke zijn dat dan, mocht dat het geval zijn, en hoe verklaart u dat dan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik denk dat we vorig jaar en het jaar voordien, tijdens corona, de toekomstige trends inderdaad goed hebben gevolgd. Experts haalden aan dat het congrestoerisme wel zou blijven, maar dat het ook grotendeels hybride zou zijn. Dat is ook de reden geweest waarom we heel sterk hebben ingezet op hybride technologie. We zien daadwerkelijk dat fysieke ontmoetingen en uitwisseling nuttig en nodig blijven, maar we zien ook dat bedrijven selectiever worden qua zakenreizen, zoals mevrouw Talpe ook aangaf. We gaan daar ook op inspelen. Ik denk dat we in Vlaanderen alle troeven hebben om dat ook mee in de markt te zetten.

Collega Slagmulder, wat wij zien, is dat het herstel op dit moment redelijk gelijk in Vlaanderen verloopt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.